

קארייריסטיים הרוואים רק לשלטונם. האלטרנאטיבה היא כי הם טפשים. שהי הוא צדק והם לא. ו"ישיב" זה הניח לאנשים כאלה להנהיגו, ולא עוד אלא ששמש בראש מדינתו.

אברהם "איר" שטרן, הבריטים סידרו אותו...

כה הרוואים) כשם שיש אנשים (וחבל שיש כאלה) הרוואים טעם בחיים של מלחמה. קארייריסטים? המצליח הוא קארייריסט; הנבשל הוא אידיאליסט, ושנית, אולי ראו אנשים אלה מראש שית אחריה? אולי חשש ויצמן מפני עצם המלחמה? אולי כאב לו על חמ"ש האלפים העתידיים לנפול? (במק"ר ה ידוע לי כי כך היה). ואולי גם ראה ב"גוריון מראש שיראה מדינת ישראל כהיותה "מדינת" אפסית העומדת בסכנה מתמדת גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה בטחון, ולא כל כך השתוקק לה בשלב זה?

ההנחה של צדיקים מצד זה ורשעים מצד זה יכולה להתקבל רק בתנאי שיהיו כל האנשים שייכים למחנה אחד. תנאי זה דומה שאיננו מה. ואפשר מאד כי צדקו הם ולא הוא. ואפשר מאד כי חבל שהניחו ל"ד"ר שייב וחבריו לעשות את אשר עשו, כי נהי גו "פורשים" ביד רכה מדי. אפשר האין זאת? ביחוד לאור סיכומו של ד"ר שייב את השגי עצמו. הצדק איננו כה מופשט. במדיניות הוא גשמי למדי. במדיניות הצודק הוא המשגי את מטרותיו. לדוגמה: אני אינני שייך לא למחנה שייב ולא למחנה בן גוריון, ומשום כך לגבי אין לא זה ולא זה צודקים. אבל עובדה זאת איננה עושה את הד"ר שייב, כשם שאין היא עושה את בן גוריון, נבל או טפש.

תירת הבינויים דברים אלה מיטשטשים בספרו של ד"ר שייב עקב סגנונו. "ליל ברתול" מיאוס", ראש הגמדים", "זואט", "סיל" דאטסקה" הן מלים אפסטיביות מאד. פעם נקראתי להסביר את השקפותי בפני כמה עלמים. דיברתי אליהם בלשון תבונה (כיכולתי הדלה) וראיתי כי אין הם מבינים. או עשיתי ניסוי והשכלתי אל פניהם מלים כגון "דילאקיסטאן" (כינוי למדינת ישראל), "סינהדרין יוד" נב הצולבים כל משיח" (הכנסת. שימו לב לאנאפטיסם), ופני השומעים אורו. אומרים כי במלחמת בריטניה הנאפו" ליון השתמשו הבריטים בנשק חריף: הם כינו את גאפוליון "כונג", אל תצחקו. נשק זה הועיל הרבה.

ולא רק זה. סגנונו המזיג הקלוקל, של הד"ר שייב ("מורה ראשי למק"ר צועות העבריים בבית המדרש למורים בוילנה" ודאי עושה זאת בכוחה) עם שגיאתו בדקדוק אף הוא מכונן אל "מעבר להגיון".

כי עוסקים אנו פה במשורר. יותר מזה: בכ"ב-נביא. (הנביא עצמו הוא אורי צבי). עובדה חשובה ביחס לנבואה היא כי כל נבואה סופה שתתקיים. אם לא לפני אלפים שנה, היום; ואם לא היום, בעיד אלפים שנה. אבל היא תתקיים. כי אם לא תתקיים, תישבח, ולכן כל הנבואות הזכורות חייבות להתקיים.

וביחוד אם הנבואה באה לאחר מצי"ה. את כל רוספר מלוח "בינה שלא" חר מעשה". אצ"ל נוצר באחור של שנתים. לחיי מתחיל פועל באחור של שנתים. והד"ר שייב תופס מה שקרה בחודש מאי 1948 שנתים לאחר מצי"ה. כך קרה כי הד"ר שייב אמר אחרי ה-29 בנובמבר (1947) "הבריטים סידרו אתנו. הם יוצאים". ואין אני יודע דברים שנאמרו ע"י אחרים חוששים לפני כן. וכך גם קרה כי אחרי תאור ליל ה-29 בנובמבר, שהוא כמעט מצי"ה את הכרוז "על הדם ועל האדמה", שנכ"ב באותו לילה (סליחה: באותו ב"ר קר), מספר לנו הד"ר שייב כי "לא בלילה ההוא נולדה האסוציאציה עם עגל הזהב, ולא אני העליתי אותה. העי" לה אותה" — מי? אורי צבי.

כי מי אם אותם "צברים" דלי תר" בותאבות שיקרא הד"ר שייב את כרו" ויהם? **הטרגדיה של ישראל בישראל** וזאת הטראגדיה של הד"ר שייב. בית"ר הפולני איננו. יש איחוסו. ואי נחנו איננו אומרים חזונום אלא כספרי סים. ואנחנו נהנים הנאה אסתטית למק"ר נבואותיו של אורי צבי, אבל אין הוא משלנו. "ישמעאליו" הם איננו למולדת. שייך בלאד ודיר יאסין מעורר רים בנו תועבה לא גלל היותן טעויות טאקטיות, ולא רק גלל הוועה האיומה כשהיא לעצמה, אלא גלל שבועצו בבני מולדתנו.

ולכן "ישאר" "סולם" דימאוגיה יפה, עתונאות מצוינת, אבל הסרת בסיס. "בור ריק". כי עתונאי מצוין עוד אי ננו מנהיג פוליטי.

"המפכנים שאין בידם להוכיח להי מוני העם כי תק פה חדשה ממשמשת ובה בחייהם מכינים לעצמם ולמפעלם החשוב מפלה נאמנה". זה מספר זכרונותיו של קראפוט' קין. אבל גם זאת נבואה לאחר מעשה. **כורד**

המצצה לא התפוצצה

המחזה ("העולם אינו יכול לחכות" מאת מוריס דקר) דן בבעיתם של אנשי המדע, ממציאי האמצאות, שפרי עבודתם משמש למטרות מלחמה. קבוצת חוקרים, הכוללת את הפרופ' פיסר, ד"ר פאול (בנו), גירגי (פליט מנרמדיה) ומרי, עוסקת במחקר חומר דיואקטיבי חדש. פיראדז'ים, אשר כוח הנפץ שלו חזק פי כמה מכוחו של כל חומר אחר.

הבעיה היא: אם מותר להם, לחוקי רים, בכלל לעסוק במחקר כזה, מאחר שפריו מהווה סכנה לאנושות? במקרה המתואר מוכן המחקר בידי הממשלה, התובעת את פרותיו לעצמה, בכוחה צבאית ברורה. במחזה מוצג את המצי"ה שלה הגנרל, נשיא הוועדה הצבאית. העוקב אחרי החוקרים ותובע מהם תוצאות ודו"חיהם.

הבקיע הראשון בהרמוניה של קבוי צת החוקרים מתגלה כשמסרב ד"ר פאול לערוך ניסוי בהקדמה ראדיואקטיבית על שפן. הלך רוחו המוזר (ההר" מאני בין סכנאים) מצוין בה שהיא קורא שירים. אין זה האבסורד היחיד במחזה.

עבודתם של החוקרים מסוכנת, כי בשעת הניסויים צפויה להם התפוצצות. מפשירי המדידה מראים על עלת טמ" פראטורה בפיראדז'ים, החשמלאי נבהל ובורח (אם כי אין כל אפשרות להמי"לט), ואז נכנס ד"ר פאול עצמו אל החדר בו שמור החומר האיום כדי לכוון בידיה את טבלאות התאליום, המונעות את התפוצצות.

מעשה גבורה זה יעלה לו בחייו, כי קרבתו אל מקור ההקרנה מזיקה לגורו פו נזק שאין לו תקנה, וימיו ספורים. בימיו האחרונים משתמש החוקר גם כדי לעזור לרופאים במחקר גופו הני גוע וגם כדי לשכנע את חבריו בעבודה כי לא ימסרו את תוצאות עבודתם לממשלה. המחזה נגמר באפקט דראמטי מכוון, כשהפרופסור קורע את הדו"ח לעיני הגנרל והולך למאסר.

לבני שדון בבעיות דמחזה יש לנו להעיר על ביצועו. המחזה מלא כחח. עצב שבתם של החוקרים בקרבת חומר נפץ איום, שעוד אין להם שליטה מלאה עליו, כבר מעצב את הצופים. אי אפשר להמנע מאימה ברגעים שלפני ההתפוצצות. אחרי זה, במשך שתי המערכות האחרונות, נמצא לפנינו אדם שנגזר דינו למות. כל המחזה אחיו פאטאליות. במחזה כזה אסור להגזים.

כל דראמטיות מיותרת פה. צריך גם לזכור כי הנסחות הפועלות והוקות מהיות בריות פרימיטיביות. משום כך כדאי אולי לעגל במקצת את הזוויות החדות של המישחק. בטראגדיה אין צורך בשאגות הפאטאליות אינה צריכה להיות כשל חיה בסוגה, והקול החרישי מביע יותר את הכאב מאשר הצעקה. לדוגמה: וידוי של ד"ר כאלו בפני מרי.

ועתה למחזה עצמו. יש לנו הרגשה כי הוא פשטני מדי, ולכן סוטה מן האמת. (דרך אגב, אם כי הבעיה הוצגה במחקר האטומי, נוגעת היא לכל איש מדע, כי אין המצאה שלא השתמשו בה לצרכי מלחמה).

ידועים לנו מקרי הד"ר פוסק ופרופ' פיסור קירי. קשה להגיד עליהם כי נמנעו ממחשבה פוליטית ולא הבינו את תוצאות חקירותיהם. פתרונו של הד"ר פוסק לבעיות היה: ניטראליזציה של התוצאה על ידי מסירתה לשני הצדדים (כי במלחמה הבאה ראה שני צדדים בלבד). הפרופסור קירי דרש הגבלה כשהימשך בארגיה האטומי מית לצרכי שלום ופיקוח על כך.

מצד שני אי אפשר למנוע את אנשי המדע ממחקר. היה כבר מי שהי ציע — למען שלום העולם — להמית כמה מאות חוקרים, ואז נוכל כולנו לישון במנוחה. דבר זה הוא בלתי אפי שרי, כי הסכנה אינה מצטמצמת במחקר האטומי. כשהימצא הניטרונליצציון לרפואת מחלת הלב לא היתה כל ערו"ה כי בעתיד לא יישמש חומר זה להי רס. וכך לא המצאה מדעית. ואנו לא נוכל לעצור בני אדם מהמציא.

דברים אלה מובעים במחזה עצמו מפי גירגי, ואין זה נכון כי יכול הוא "לעצור את הקארטוסה". גם ההנחה כי הפרופסור לא ידע לשם מה מתעניינת הממשלה, באמצעות נשיא הוועדה הצבאית, בתוצאות מחקריו אינה מתקבלת על הדעת. וכל זאת, אם כי אין הדברים מתאימים למציאות ופתרון הבעיה המוצע אינו פראקטי, יפה היתה הניסחה, "הס" מלית" בלשון המחזה, של א"כניעת המדע בפני השלטון, ואם יעורר המחזה את צופיו לשנות את הערכתם לגבי אנשי מדע ואנשי צבא, צפון בו מסו"ה השכל רב.

ובסוף כמה הערות לשוניות. המ" תרגם נקט לשון שוקית מדי. איננו חושבים כי חוקר בעל השכלה גבוהה צריך לטעות בין "מכתוב" ו"מקריא".

חיה שרון ויהודה איינשטיין... אין צורך בשאגות

שרון, ברבן, איינשטיין וצחובל... בטרנדיה אמיתית...